

Tystysgrif Addysg Gyffredinol
Uwch Gyfrannol/Uwch

983/51

MATHEMATEG S1

Ystadegaeth

P.M. DYDD IAU, 17 Ionawr 2008
(1½ awr)

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen:

- llyfr ateb 12 tudalen;
- Llyfryn Fformiwlâu;
- cyfrifiannell;
- tablau ystadegau (Murdoch a Barnes neu Gyhoeddiadau RND/CBAC).

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Atebwch **bob** cwestiwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Rhoddir nifer y marciau mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.
Atgoffir chi bod angen Cymraeg da a chyflwyniad trefnus yn eich atebion.

1. Mae'r ddau ddigwyddiad A , B fel bod

$$P(A) = 0.3, P(B) = 0.1, P(A \cup B) = 0.35.$$

- (a) Enrhifwch $P(A \cap B)$. [2]
- (b) Darganfyddwch a yw A a B yn annibynnol ai peidio. [3]
- (c) Enrhifwch $P(A | B')$. [4]

2. Mae grŵp o 10 o blant, 6 ohonynt yn ferched a 4 yn fechgyn, yn mynd ar drip ysgol i ymweld â'r theatr. Gofynnir i'r athrawes ddewis 3 o'r plant hyn i gyfarfod ag aelodau o'r cast ar ôl y sioe ac mae'n penderfynu gwneud y dewis ar hap.

- (a) Cyfrifwch y tebygolrwydd ei bod hi'n dewis
- (i) 3 merch, [2]
- (ii) mwy o fechgyn nag o ferched. [4]
- (b) Mae Anwen yn un o'r plant sy'n ymweld â'r theatr. Cyfrifwch y tebygolrwydd ei bod hi'n un o'r plant sy'n cael eu dewis. [2]

3. Pan fydd Alun yn teipio adroddiad, mae gan nifer y gwallau y mae'n eu gwneud ar dudalen drosraniad Poisson, cymedr 0.95, yn annibynnol ar bob tudalen arall.

- (a) Heb ddefnyddio tablau, darganfyddwch y tebygolrwydd
- (i) nad oes yr un gwall,
- (ii) bod naill ai 3 neu 4 gwall,
- ar dudalen a hapddewisir. [5]
- (b) Mae Alun yn teipio adroddiad sy'n cynnwys 4 tudalen. Cyfrifwch y tebygolrwydd
- (i) nad oes yr un gwall yn unman yn yr adroddiad,
- (ii) bod y gwall cyntaf yn digwydd ar y drydedd dudalen. [5]

4. Mae gan yr hapnewidyn X y dosraniad binomial $B(10, 0.3)$. O wybod bod $Y = 3X + 4$, enrhifwch

- (a) $E(Y)$, [4]
- (b) $\text{Var}(Y)$, [2]
- (c) $P(Y = 16)$. [3]

5. Mewn ffatri, mae tri pheiriant yn cynhyrchu clipiau papur. Mae Peiriant A yn cynhyrchu 40% o gyfanswm y cynnyrch, mae Peiriant B yn cynhyrchu 35% o gyfanswm y cynnyrch ac mae Peiriant C yn cynhyrchu 25% o gyfanswm y cynnyrch. Mae'n hysbys bod 2% o'r clipiau papur a gynhyrchir ar Beiriant A yn ddiffygiol, bod 2.5% o'r clipiau papur a gynhyrchir ar Beiriant B yn ddiffygiol a bod 0.5% o'r clipiau papur a gynhyrchir ar Beiriant C yn ddiffygiol. Hapddewisir clip papur o gyfanswm y cynnyrch.

- (a) Cyfrifwch y tebygolrwydd ei fod yn ddiffygiol. [3]
- (b) O wybod ei fod yn ddiffygiol, darganfyddwch y tebygolrwydd mai ar Beiriant A y cynhyrwyd ef. [3]

6. Mae gan yr hapnewidyn arwahanol X y dosraniad tebygolrwydd canlynol.

x	1	2	3
$P(X = x)$	θ	2θ	$1 - 3\theta$

- (a) Nodwch amrediad gwerthoedd posibl y cysonyn θ . [2]
- (b) O wybod bod $E(X) = 2.2$,
- dangoswch fod $\theta = 0.2$,
  - cyfrifwch wyriad safonol X ,
  - enrhifwch $E\left(\frac{1}{X}\right)$. [10]

7. Ar fferm, mae cywion ieir yn cael eu magu o wyau dan amodau rheoledig caeth (*strictly controlled*).

- (a) Y tebygolrwydd y bydd $\hat{w}$ yn cynhyrchu cyw iâr benywaidd yw 0.3. Pan gaiff 20 o wyau eu cadw dan yr amodau rheoledig, darganfyddwch y tebygolrwydd y bydd nifer y cywion ieir benywaidd a gynhyrchir
- union 8,
  - yn fwy na 5. [5]
- (b) Y tebygolrwydd na fydd $\hat{w}$ yn deor (*hatch*) yw 0.01. Pan gaiff 1000 o wyau eu cadw dan yr amodau rheoledig, defnyddiwch frasmcan Poisson i ddarganfod y tebygolrwydd y bydd nifer yr wyau na fydd yn deor yn llai na 9. [3]

TROSODD.

8. Mae gan yr hapnewidyn di-dor X y ffwythiant dwysedd tebygolrwydd f a roddir gan

$$f(x) = 4 - 2x, \quad \text{ar gyfer } 1 \leq x \leq 2,$$

$$f(x) = 0, \quad \text{fel arall.}$$

(a) Enrhifwch $E(X)$. [4]

(b) Dangoswch, ar gyfer $1 \leq x \leq 2$, fod

$$F(x) = 4x - x^2 - 3$$

lle dynoda F ffwythiant dosraniad cronnus X . [3]

(c) Enrhifwch $P(X > 1.2)$. [3]

(ch) Darganfyddwch ganolrif X , gan roi eich ateb yn gywir i ddau le degol. [3]